מה הדין אם מישהו גזל דולרים וכעת שער הדולר עלה בצורה משמעותית?

מתוך שיעורי הרב אלחנן פרץ שליט"א בדיני ממונות, נזיקין והלכות גזילה

הגזלן מחויב לשלם את הערך הגבוה לפי השער החדש, ואין בדבר שום חשש של איסור ריבית. מכיוון שחוב הגזילה הבסיסי נקבע בשעת הגזלה, אם הגזלן החזיק במעות והוציא או בזבז אותם לאחר ששער הדולר זינק, הוא נהנה ישירות מגוף הממון של חברו בעיצומו של היוקר, ועל כן עליו לפצות את הנגזל לפי השער הגבוה.

אדם שגזל מחברו חבילת שטרות של דולרים לפני שנים רבות (כגון 20,000 דולר), וכעת הוא בא להשיב את החוב כאשר שער הדולר השתנה – ההלכה מבחינה בזה בבירור בין מצב שהשטרות המקוריים קיימים לבין מצב שהמעות כבר הוצאו:

כששטרות הדולרים המקוריים קיימים בעין: אם שטרות הדולרים המקוריים עדיין שמורים ביד הגזלן, מן התורה חובה עליו להחזיר את שטרות הדולרים עצמם לנגזל, ואומר לו "הרי שלך לפניך", אף על פי שבשעת הגזלה היה שער הדולר 5 ש"ח וכעת ירד ל-3.5 ש"ח *(שולחן ערוך, חושן משפט, סימן שנ"ו סעיף א')*.

כשהדולרים כבר הוצאו או הומרו: אם הגזלן הוציא את המעות או המיר אותן בשקלים, נפסק להלכה שכל הגזלנים משלמים כשעת הגזלה. לפיכך, אם בשעת הגזלה היה שער הדולר גבוה (כגון 5 ש"ח לדולר), חייב הגזלן לשלם לנגזל את השווי הגבוה שהיה לדולרים בשעת הגזלה, ואינו יכול לפטור עצמו בחישוב לפי השער הנמוך של היום *(שולחן ערוך, חושן משפט, סימן שנ"ו סעיף א' ; ובקצות החושן שם)*.

בשיעור הובאה סוגיה מרתקת לגבי הפסד עסקת נדל"ן: מה הדין אם הנגזל התכוון לקנות ב-20,000 דולר הללו דירה קטנה לפני עשרים שנה, וכעת בשל גזלת המעות נמנעה ממנו הרכישה והדירה שווה כיום 200,000 דולר? השיב הרב: בדיני אדם בבית דין פטור הגזלן

מתשלומי מניעת הרווח, מפני שדין "מבטל כיסו של חברו" נחשב כגרמא בנזיקין. אמנם, בידי שמיים וממידת חסידות ויושר, מן הראוי לגזלן ששב בתשובה לפצות את חברו ולפייסו על ההפסד הריאלי הנגרם לו *(שולחן ערוך, חושן משפט, סימן שע"ה סעיף א' ; וסימן שס"ג סעיף ו')*.

התשובות נערכו על פי שיעורי הרב אלחנן פרץ שליט"א ועל פי פסקים שקיבל מאת הגאון רבי חיים פנחס שיינברג זצ"ל ומגדולי הפוסקים, והן לעיון בלבד. אין לסמוך על האמור כאן להלכה למעשה, ובשאלה פרטית יש לפנות לרב או לבית הוראה.

בית מדרש להכשרת דיינים ומורי הוראה

לימודי הלכה ברמה גבוהה ועיון ישיבתי מעמיק על פי גדולי הפוסקים, בראשות מורנו הרב אלחנן פרץ שליט"א, גאב"ד "חוקת משפט".

שימוש בדיני תורה בפועל ותעודת הסמכה בסיום המסלול · שיעור חושן משפט בכל יום שלישי בערב, שכונת רוממה, ירושלים

חפשו בגוגל: "בית הוראה הוראת המשפט"

להרשמה ולפרטים: 02-6260680 · horat-hamishpat.co.il

סרקו את הקוד לאתר הוראת המשפט

https://horat-hamishpat.co.il/halacha-qa/stolen-dollars-exchange-rate/